

Early arts - cultuur voor de allerjongsten

UiTforum 2019

maak het mee

‘Is het leven mogelijk zonder verlangen? Zonder liefde? Zonder met elkaar te delen? Is het leven mogelijk zonder esthetische emotie? Esthetische emoties zijn niet exclusief voor een erudiete en gecultiveerde elite, ze maken deel uit van het mens-zijn. ze ontstaan in de ontmoeting met alle kunstvormen en uiteraard in het contact met de natuur, telkens wanneer we onze ‘zielen’ laten ademen.

Kunstenaars bieden ons vormen en talen aan om met onszelf gesprekken aan te knopen. Door kunstwerken te interpreteren om ze ons eigen te maken, creëren we ze opnieuw. Ze leven voort dankzij onze blik. De vervoering over deze ontmoetingen geeft ons zin om verder te gaan, we worden nieuwsgierig, minder bedeesd, onze smaken worden gediversifieerder.’

(uit Kunstmusea - ook voor de allerkleinsten. Manifest (2016). Chavepeyer I. & Fallon C. Vertaald naar Nederlands. Brussel: Faro)

Op de agenda

- Intro en presentatie onderzoek 'Miel kan niet lang stilzitten. Een onderzoek naar de culturele noden van de allerkleinsten'
- *Barbara Struys (publiq)*
- Visie op de allerjongsten en cultuur - *Ellen Hanssens (CJM) + Tine Rommens (Kind & Gezin)*
- Praktijkcases: Kim Crabeels (Piep) en Delfien Versaevel (Huis van het kind Destelbergen Villa Tuur)
- Waar kan jij mee aan de slag?

“Miel kan niet lang stilzitten”

Een onderzoek naar de culturele noden van de allerkleinsten

Huis van het Kind Leuven
19 January at 09:00 · 🌐

Heb je kinderen tussen 0 en 5 jaar? Vlieg is benieuwd naar jouw tips voor uitstapjes met de allerkleinsten. Wat zijn jouw **NODEN & WENSEN** als je op trip gaat met je mini's? **VUL** de bevraging **IN & WIN** een Urban Arrow bakfiets ter waarde van 4.390 euro!
<https://www.vrijetijdsbevraging.be/index.php/931496...>

Gezinsbond
23 January at 16:58 · 🌐

#Kunst voor baby's en peuters? Jazeker! Het is fijn om te doen en kan de ontwikkeling stimuleren. Om nog beter in te spelen op wat #ouders verwachten van een culturele uitstap met de allerkleinsten doet Vlieg een onderzoek. Elke ouder met kinderen van 0 tot 5 jaar kan de bevraging invullen én maakt kans op een elektrische bakfiets.
<http://bit.ly/bevragingvlieg>

GOEDGEZIND BE
Baby's en cultuur: dat gaat eigenlijk heel goed samen
Cultuur en baby's: het is op het eerste zicht geen vanzelfsprekende...

Bevraging verspreid via Vlieg (helpt van respondenten), MyFamily, Piep en Gezinsbond

MyFamily vzw is 🤔 feeling curious.
16 January at 20:00 · 🌐

Heb jij kinderen tussen de 0 en 5 jaar? Wat vind jij belangrijk als je op pad gaat met je allerkleinsten? Laat het ons weten via de enquête die we samen met Vlieg ontwikkelden. Bovendien maak je kans op een elektrische Urban Arrow bakfiets! Ga hier naar de enquête:
<https://www.vrijetijdsbevraging.be/index.php/931496...>

MyFamily vzw
Product/service

Send Message

Bevraging naar cultuur voor de allerkleinsten

Heb je kinderen tussen 0 en 5 jaar? Geef je mening en maak kans op een [Urban Arrow bakfiets](#) ter waarde van 4.390 euro.

Ook Vlieg zet 2019 in met een heleboel goede voornemens. Met stip op nummer één: jullie meer en gerichtere tips bieden voor uitstapjes met de allerkleinsten. Daarvoor roepen ze jullie hulp in. Het Vlieg-team stelde samen met partner MyFamily een bevraging op die peilt naar jullie noden en wensen. Op welk moment van de dag trek je er het liefst met je kinderen op uit? Welk soort uitstapjes vinden jullie fijn? Laat Vlieg weten wat voor jou belangrijk is wanneer je op pad gaat met je mini's.

De bevraging 'Cultuur voor de allerkleinsten' is specifiek ontworpen voor ouders met kinderen van 0 tot 5 jaar en is opgesteld voor Vlieg door Riana Musschoot, masterstudente in de Culturele Studies.

Het invullen van de bevraging neemt maximaal 10 minuten in beslag. De bevraging wordt afgesloten op 31 januari 2019. De winnaar van de Vliegbakfiets wordt persoonlijk op de hoogte gebracht.

Geef je mening en win een bakfiets.

WIST JE DAT stad Leuven ALLE activiteiten voor kinderen KLEIN & GROOT op één fb-pagina bundelt? **HIER** moet je zijn.

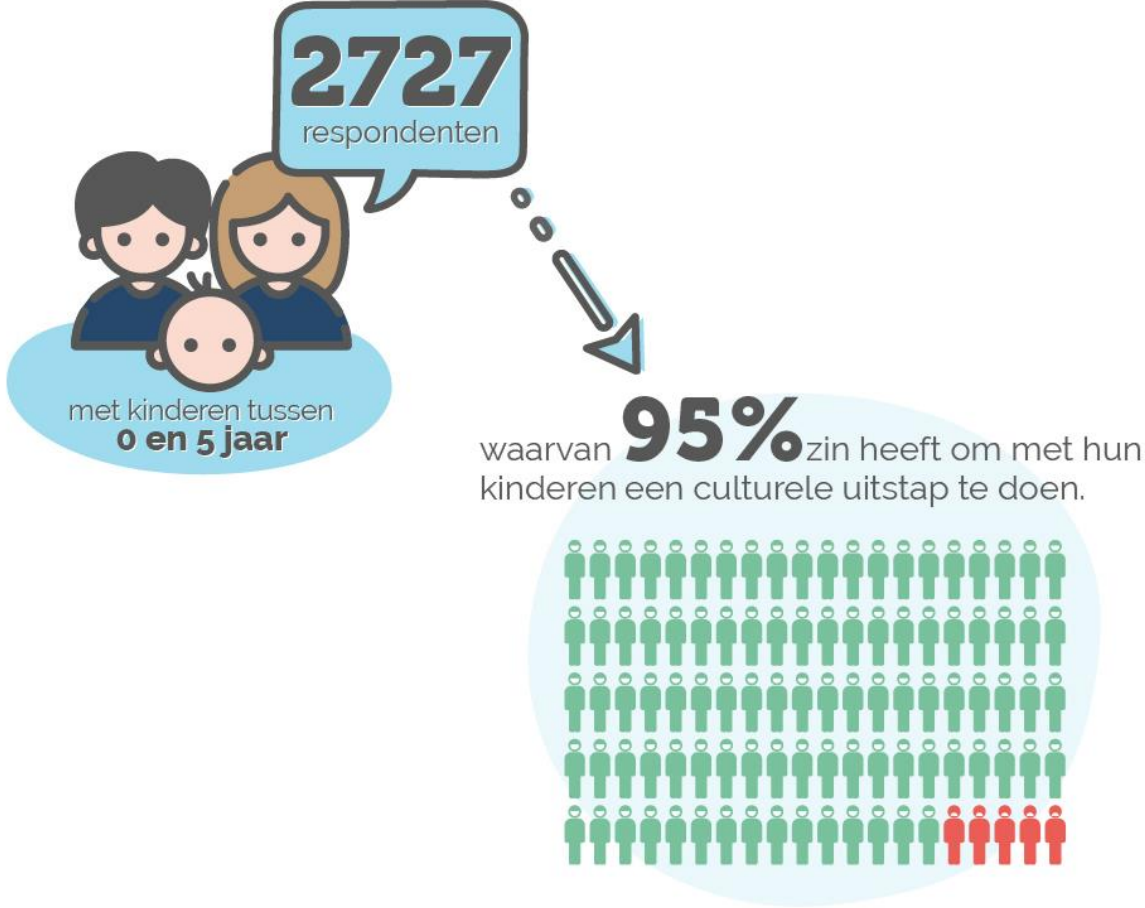

Respondenten

- 87% tussen 25 en 44 jaar
- 2326 van de respondenten zijn een vrouw (85% vs 13% mannen)
(meeste mannen kwamen via Vlieg, bij MyFamily bv maar 0,3% mannen)
- 38% had 1 kind, 47% 2 kinderen, 13% 3 kinderen
- 92% voedt kind op samen met de andere ouder van het kind, 6% alleenstaanden
- 83% deed hogere studies, 16% laaggeschoolden

Cultuuruitstappen met kinderen tussen 0 en 5 jaar

Wat doen ze zoal?

- Sport
- Recreatief zwemmen
- Fiets- of wandelroute
- Recreatiedomein
- Park of natuurgebied

- Filmvoorstelling
- Theatervoorstelling
- Dansvoorstelling
- Muziekvoorstelling
- Museum
- Bib of voorleesuurkje
- Erfgoed
- Cursus of workshop

Wat doen ze zoal?

81%

bezocht
vorig jaar
**recreatie
domein**

61%

bezocht
vorig jaar
de bib

40%

bezocht
vorig jaar
**theater of
erfgoedlocatie**

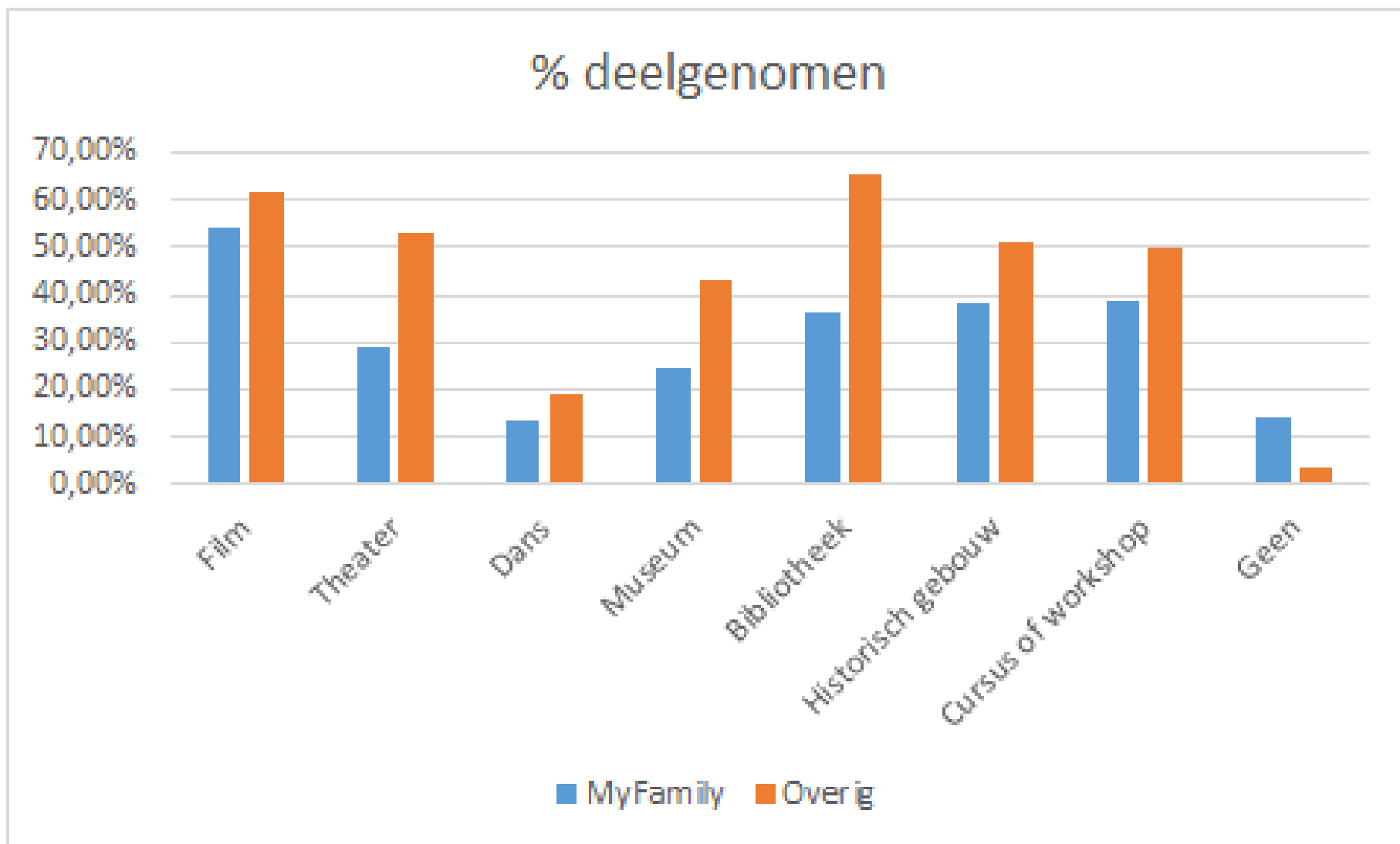

Participatieverschil scholing ouders?

- hoogopgeleide ouders participeren meer met de allerjongsten (voor elke categorie)
- meest en minst bezochte activiteiten op zich redelijk gelijklopend:
 - ++ Recreatiedomeinen (88,68% - 86,45%) / Park- of natuurgebied (86,02% - 75,47%)
 - Dansvoorstelling (8,36% - 7,24%) / Cursus of workshop (16,32% - 12,15%)

Culturele types aanbod?

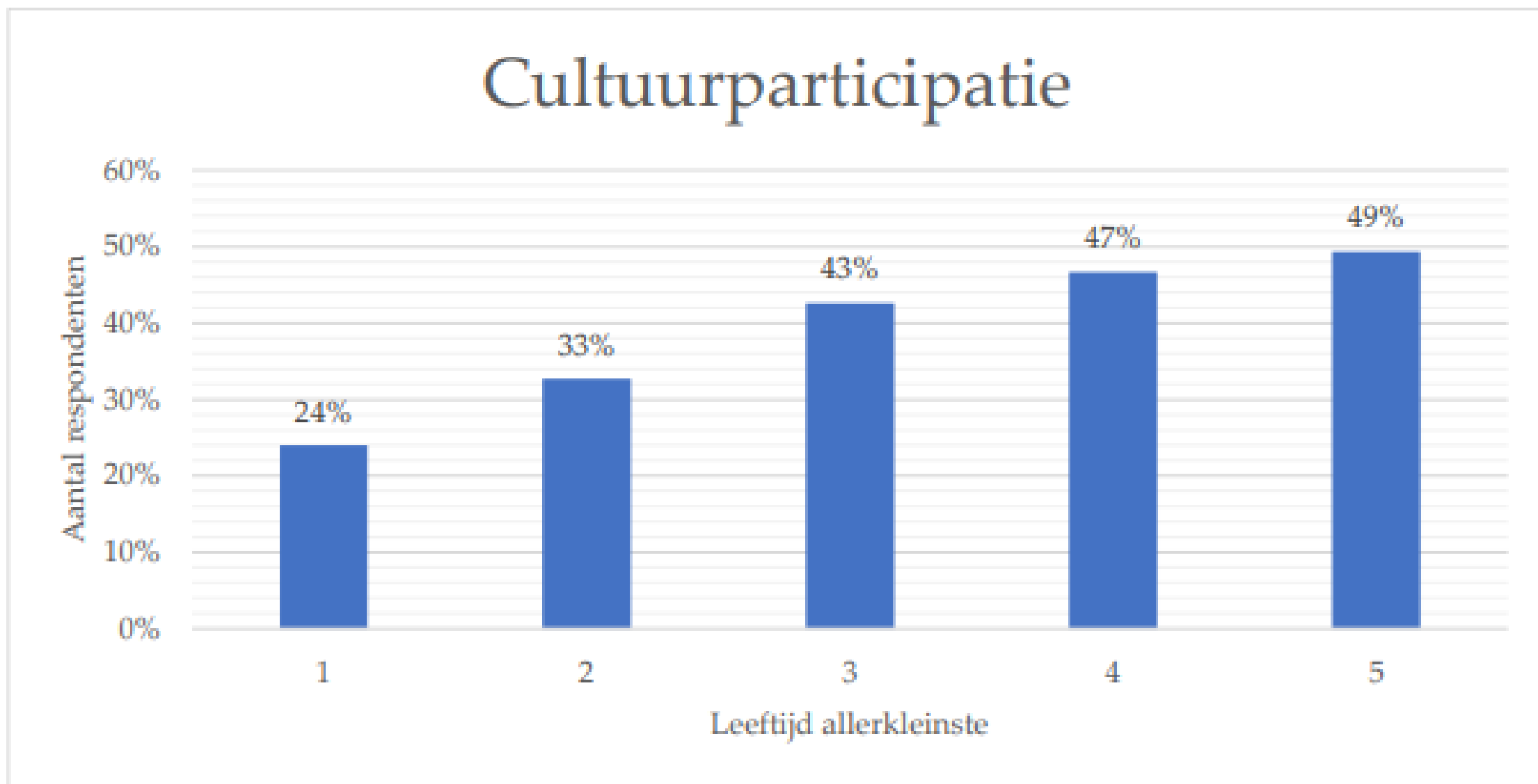
- film quasi geen verschil tussen hoogopgeleiden - laagopgeleiden!
(28,39% - 28,04%)
- top 3 cultureel aanbod:
 - Bib (64,75% - 40,65%)
 - Erfgoedlocaties (42,86% - 25,93%)
 - Theatervoorstellingen (41,49% - 26,40%)

Verskil participatie MyFamily leden - Vlieg respondenten

- MyFamily-leden hebben vaker niet deelgenomen aan culturele activiteiten met jonge kinderen: 14% nam nooit deel vs. 4% bij de andere respondenten). Dit geldt ook voor elk type aanbod.
- Wanneer zij wel hebben deelgenomen, hebben zij dit per genre minder vaak gedaan.
- Dit verschil is het sterkst bij het bibliotheekbezoek

Figuur 3.4: Cultuurparticipatie met de allerkleinste aan de hand van leeftijd van de allerkleinste.

Hoe doen ze dat?

kleine steden
& gemeenten

maximum afstand **30km**

Bij voorkeur nemen ze

 75%

 15% **5%**

grote steden

maximum afstand **20km**

Bij voorkeur nemen ze

 57%

 25% **13%**

67% van
de activiteiten
wordt door
de vrouwen
gepland

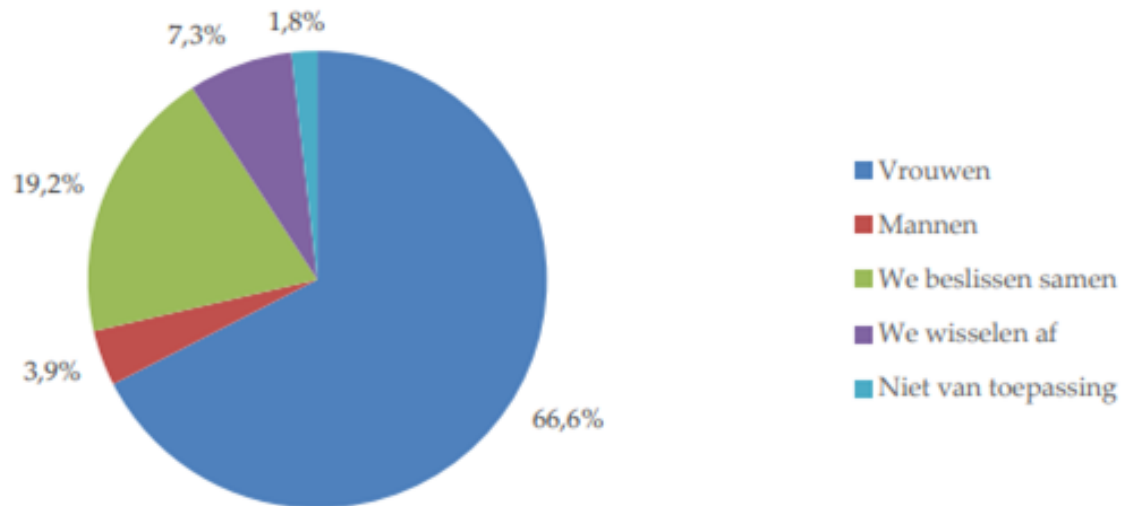
4% door de mannen
de rest samen
of afwisselend

maar de **helft**
van de gezinnen
trekt er wel samen op uit

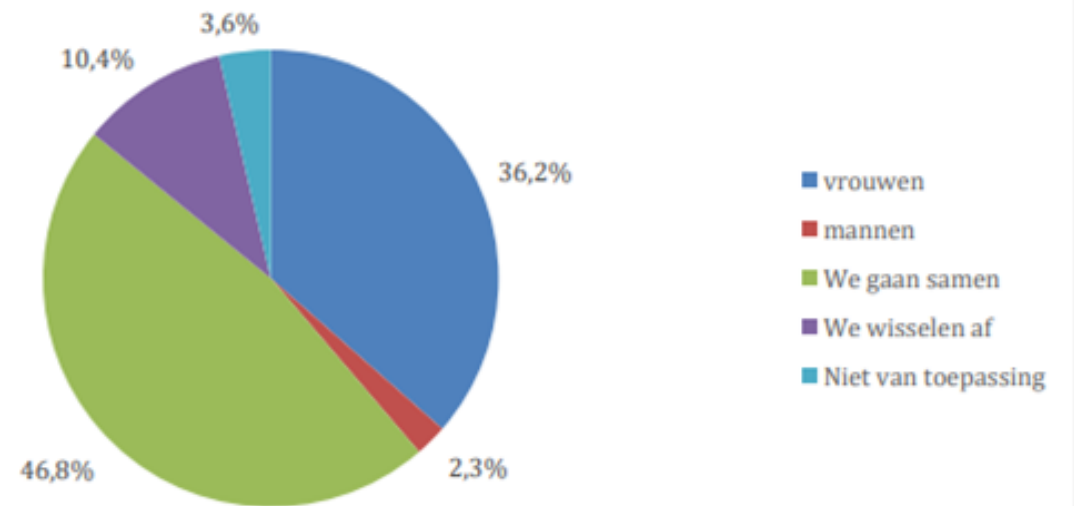

Onderscheid planning vs gaan?

Cultuurplanning en gender

Cultuuruitstap en gender

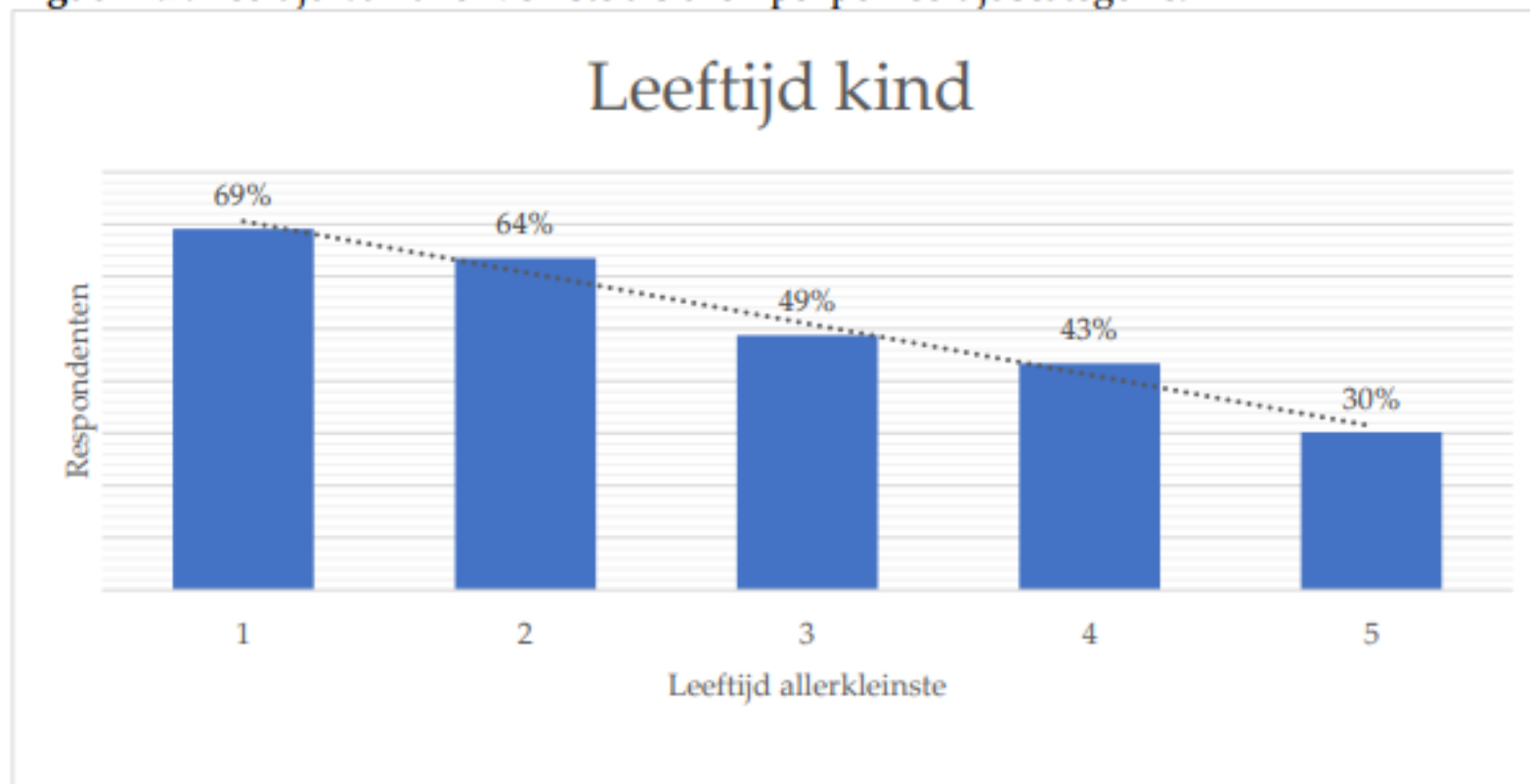

**Wat houdt hen tegen om
meer/andere dingen te doen?**

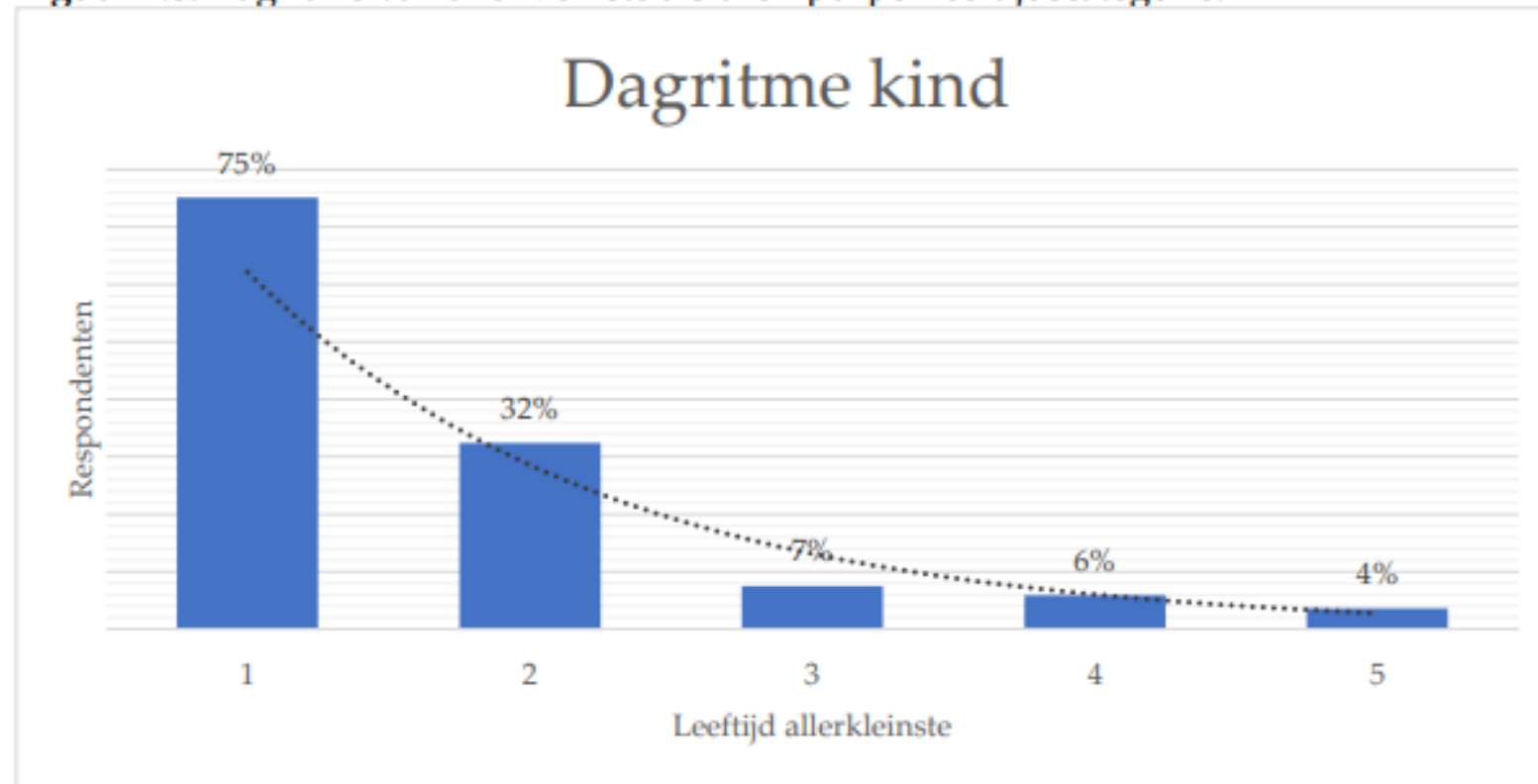
Grootste drempels
dagritme
leeftijd van het kind

Figuur 2.7: Leeftijd van allerkleinste als drempel per leeftijdscategorie.

Figuur 2.8: Dagritme van allerkleinste als drempel per leeftijdscategorie.

vanaf 3 jaar
valt dat weg

Wat zijn hun voorkeuren?

Begeleiding

Ik wil dat mijn kind de culturele activiteit kan doen zonder dat ik zelf aanwezig ben.

112

Geen voorkeur

755

Ik wil samen met mijn kind de culturele activiteit doen.

1839

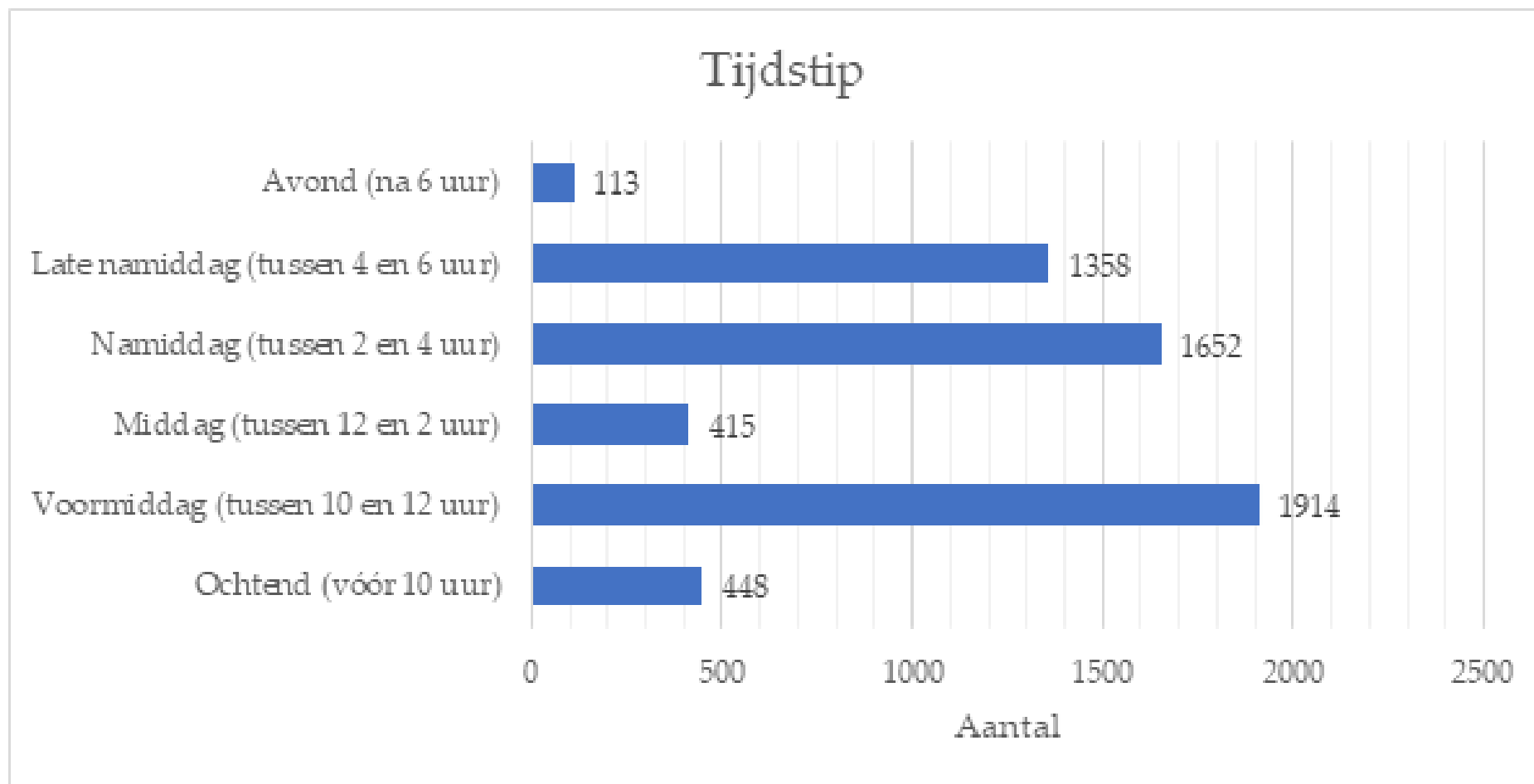
0 500 1000 1500 2000

Aantal

3/4 wil dat ook oudere kinderen mee kunnen naar de activiteiten

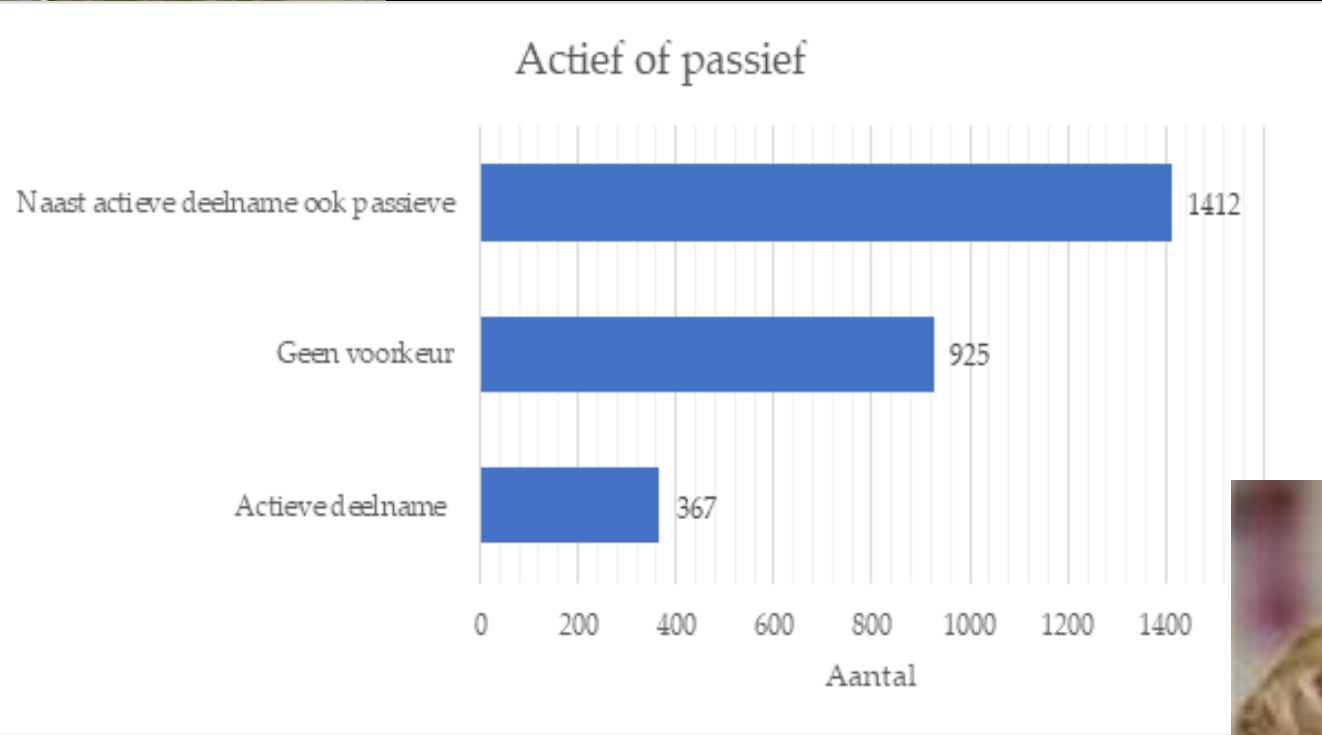
Favoriete moment
tussen 10 en 12u

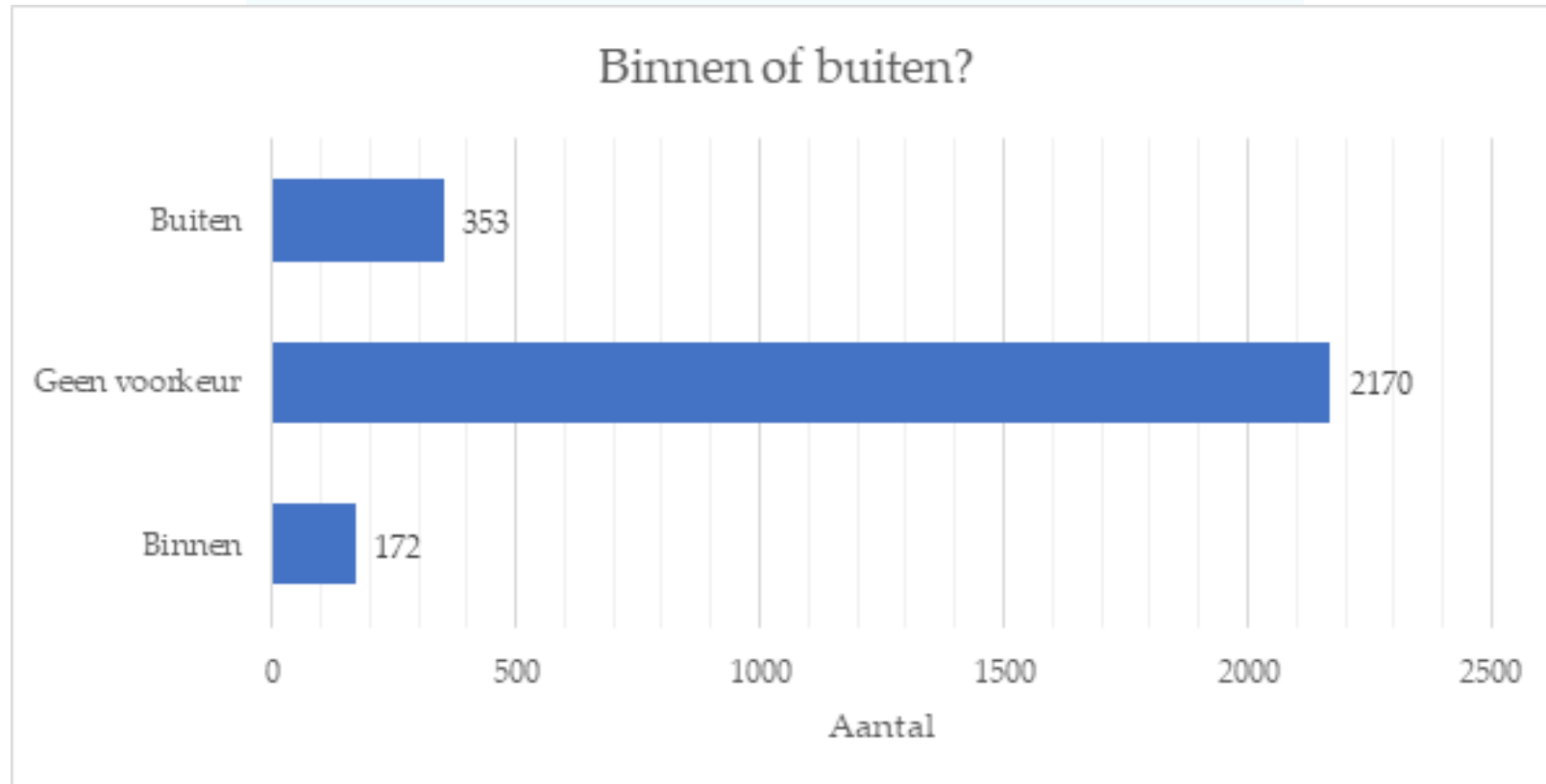

Samen of niet?

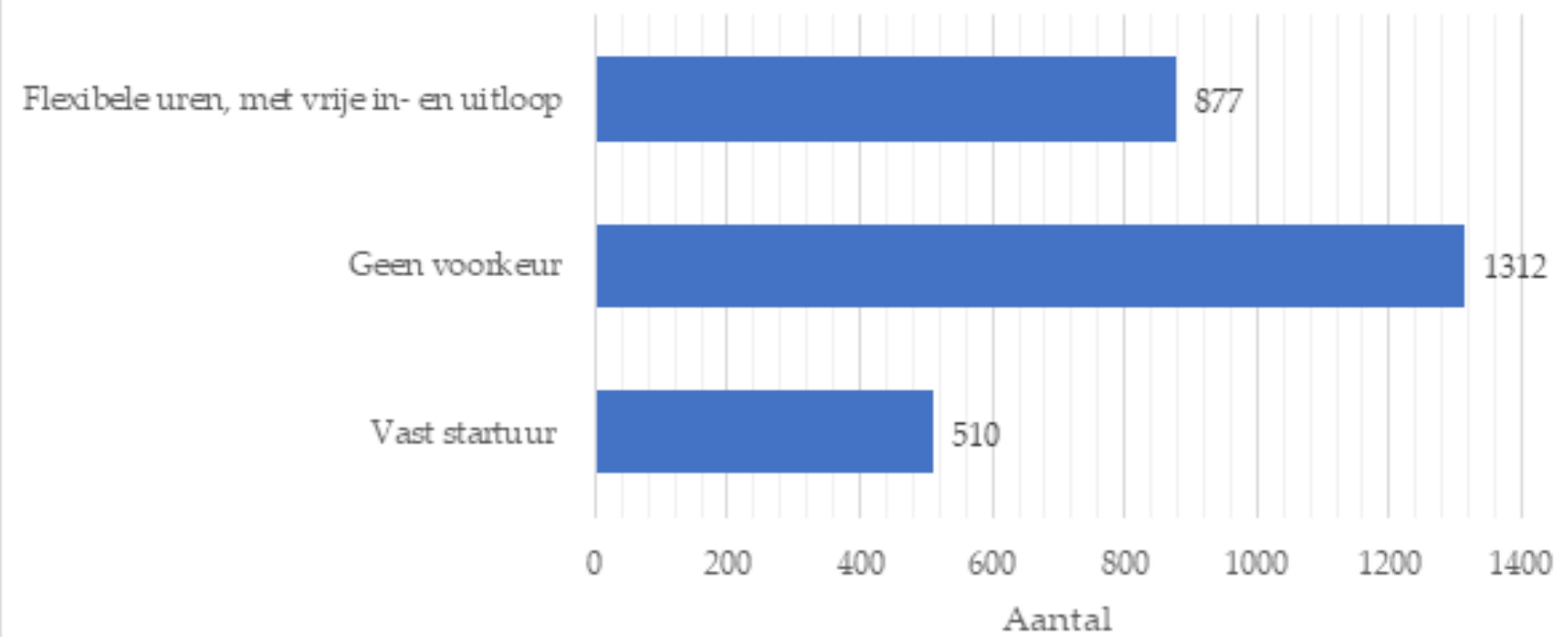
- Ik zie het zitten om alleen met allerjongste(n) culturele activiteit te doen: 80% mee eens of helemaal mee eens
- Contact met andere ouders belangrijk tijdens culturele activiteit:
 - 43% neutraal
 - 26% oneens
 - 20% mee eens

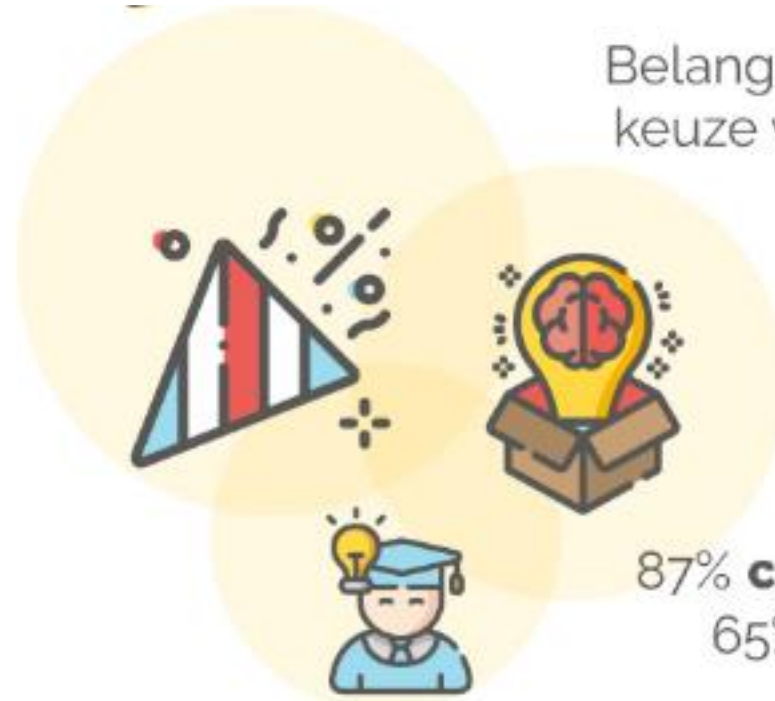

HEURE	DESTINATION	TRAIN	VOIE	RETARD
12:59	Tour Taxis Termonde	S10	2	+0H05
12:59	Nivelles Charleroi-Sud	IC	4	+0H07
13:00	Liege-Guill Eupen	IC	3	+0H09
13:03	Malines Anvers-Central	IC	3	

Flexibele of vaste uren?

Belangrijke factoren voor keuze van de activiteiten

97% **plezier**

87% **cognitieve kennis**

65% **kenniswerving**

Wat onthouden we van deze presentatie?

- Als je iets organiseert, ontwikkelt of boekt, hou ook rekening met **oudere kinderen** van het gezin
- Bekijk goed op welke leeftijd je activiteit gericht is en **hou rekening met het dagritme**. Algemeen worden activiteiten tussen 10 en 12u, 14 en 16u en 16 en 18u het meest gesmaakt.
- Een **combi van actieve en passieve deelname** werd door de respondenten gesmaakt, het mag zowel binnen als buiten zijn, met een heel lichte voorkeur voor flexibele uren maar ook een vast startuur kan
- Zo lang het maar **plezant** is. Misschien heb je wat beeldmateriaal van vorige evenementen waarop dat te zien is?

Wat onthouden we van deze presentatie?

- Denk na wie je wil bereiken met je activiteit en **waar je hen kan vinden**. Wie weet is communiceren in het nabijgelegen bos, park, recreatie of wandeldomein wel eens interessant?
- Richt je communicatie minstens naar **moeders** en denk na waar je hen kan vinden bij jou in de buurt
- Laat hen weten dat leeftijd geen beperking moet zijn en **wat er verwacht wordt** (moeten kinderen stilzitten? Kunnen ze plassen, eten,...).
- Meer werken rond die familievriendelijke omkadering? Onderteken het Familiemanifest!

CULTUUR ALLERJONGSTEN

© Caroline Boudry

Tine Rommens

Ellen Hanssens

Kind & Gezin

**DEPARTEMENT
CULTUUR, JEUGD & MEDIA**

**Iedereen heeft recht op
schoonheid en ontroering.**

**Hoe jonger je hiermee start, hoe
rijker je leven wordt.**

- Frans Van der Aa

Historiek

- Studiedag 'Mama, mag Mondriaan komen spelen'
- Toekomst is Jong – Jong en overal thuis
- Onderzoek 'Jong geleerd, jong gedaan'
- Studiedag Klein_Kunst
- Klankbordgroep – werkgroepen – acties

Prioriteiten 2019 - 2020

- Visie cultuur allerjongsten
- Communicatie professionals
Kinderopvang en Gezinsondersteuning –
Website EXPOO.be – Speelbank (VVSG)
- Communicatie cultuur – Online
informatie met tips

© Caroline Boudry

Situering

- Er gebeurt al heel wat, maar:
 - aanbod ontoereikend en initiatieven nog niet wijd verspreid
 - ongelijke deelname
- Doelgroep 0 – 3 jaar (extra drempels)
- Daarom: samenwerking tussen welzijn en cultuur cruciaal

Visie 'Cultuur allerjongsten'

- Urgentie: creëren van gelijke kansen in toegang tot cultuur voor iedereen
 - Welzijn + Cultuur = +++
 - Van cultuurprikkel tot deelname aan aanbod
- 3 cruciale actoren:
 - het kind centraal
 - gezinscontext (ouder, grootouder,...)
 - professionals die werken met jonge kinderen (kinderopvang, Huis van het Kind,...) en cultuurprofessionals

Visie 'Cultuur allerjongsten'

Recht van elk kind (Artikel 31 VRK)

- Hoe kijk je naar jonge kinderen?
 - Kind is volwaardig persoon – geen volwassene in wording
 - Hier en nu – genieten – verwondering
 - Ontwikkelingskansen
- ALLE kinderen, ook de meest kwetsbare

Recht op participatie als kind én als volwassene

Visie 'Cultuur allerjongsten'

Rijke leefomgeving

- Pedagogisch raamwerk kinderopvang – ervaringsgebieden jonge kinderen – welbevinden en betrokkenheid
- Zo dicht mogelijk in de buurt brengen waar kinderen opgroeien
- Verbreden van cultuurervaringen
- Kunst en cultuur een vanzelfsprekende plaats geven in het dagelijks leven van jonge kinderen

Visie 'Cultuur allerjongsten'

Verbondenheid

- Tussen ouder/kinderbegeleider en kind(eren)
- Tussen kinderen en kunstenaar
- Tussen jonge gezinnen in een buurt/stad
- Tussen diverse groepen

© Caroline Boudry

Doelstellingen en acties 2020 - ...

- Sensibiliseren en informeren
- Competentieontwikkeling
- Samenwerking en ontmoeting
- Kennis vergroten
- Stimuleren van aanbod allerjongsten
- Bepaleiten belang van thema op politieke agenda's

Meer info

- Websites
 - Website EXPOO (vanaf 1/3/2020)
 - [Departement Cultuur, Jeugd en Media](#)
- Contact:
 - tine.rommens@kindengezin.be
 - ellen.hanssens@vlaanderen.be

© Klankennest

PIEP

Cultuurprikkel
voor de allerkleinsten

INSPIRERENDE PRAKTIJK

PIEP Cultuurprikkel voor de allerkleinsten

*"PIEP dat is
proeven van theater,
dans, muziek, mooie
boeken en prikkelende
workshops ook al ben je
nog PIEPjong."*

www.piep.leuven.be

Cultureel & Sociaal?

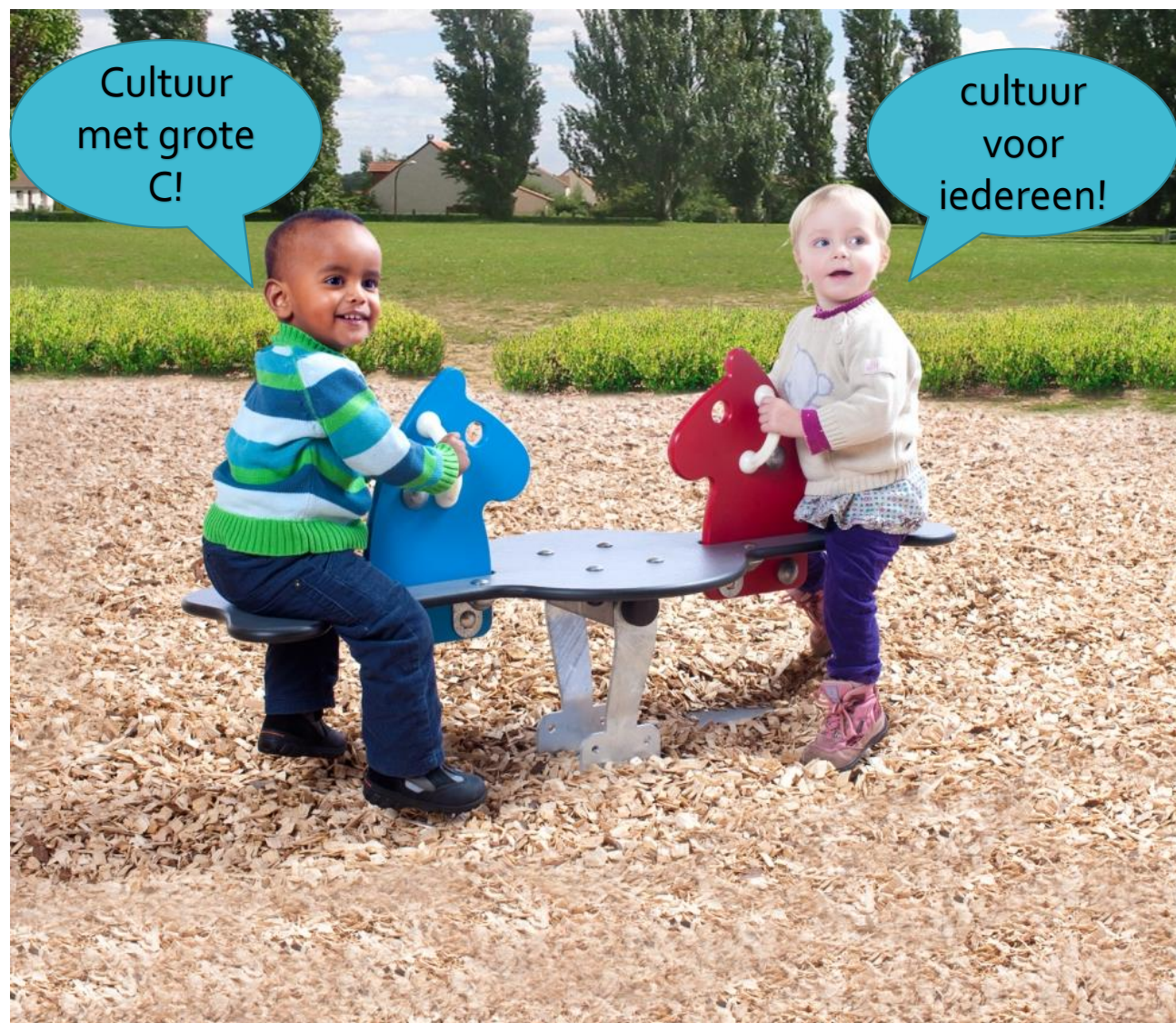
< discussie cultuur – sociale zaken:
ondergrens?

° PIEP

balans cultuur – sociaal
engagement

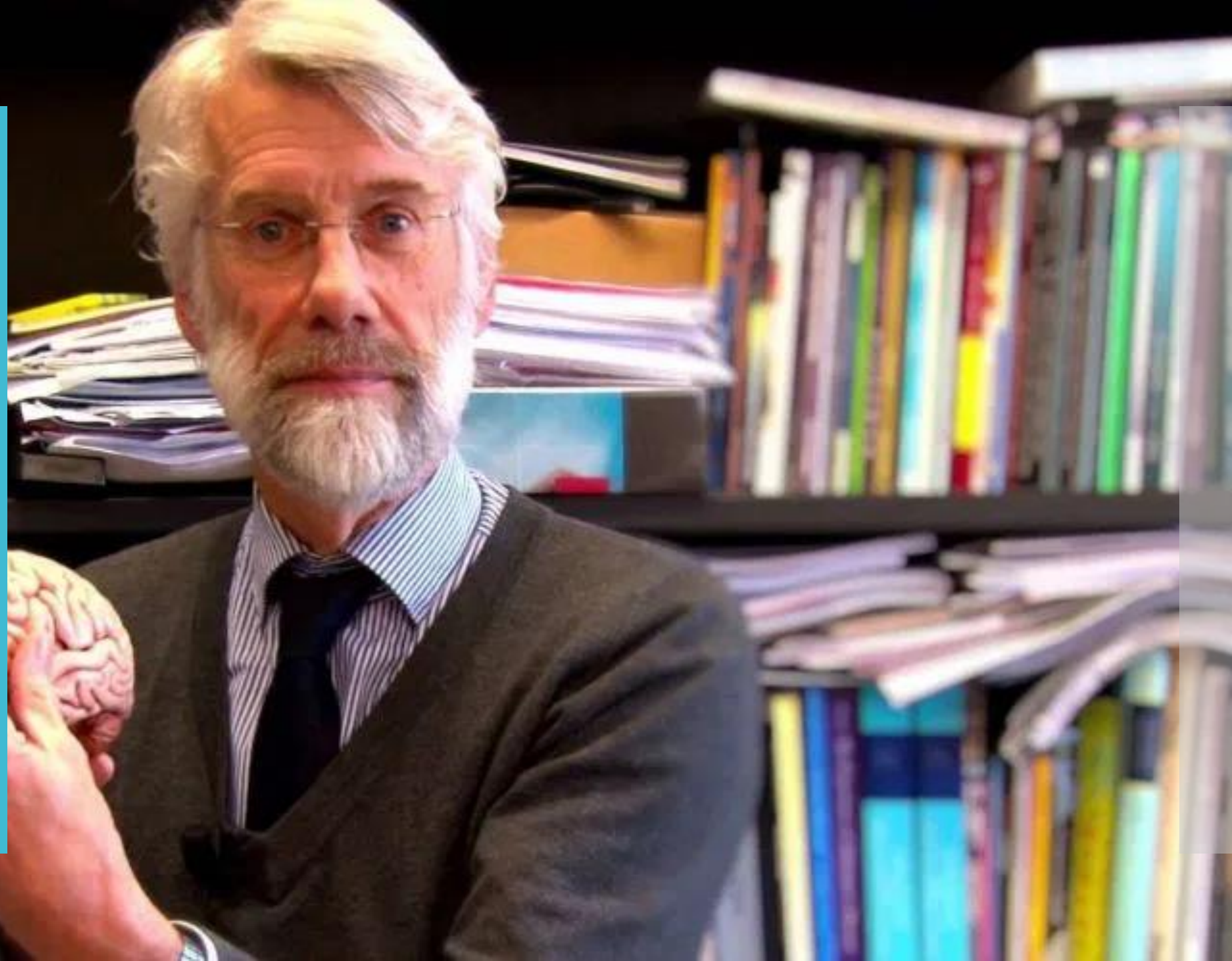
“Jong
geleerd is
oud gedaan”

Meer interessants
op kunstfanaatjes.nl

'De verbindingen in de hersenen moet je blijven trainen, een leven lang. Hoe eerder kinderen met kunst en cultuur in aanraking komen, hoe beter: de hersenen zijn immers nog volop in ontwikkeling!'

hersenkundge Erik
Schreder

A man with short brown hair and glasses, wearing a blue and white floral patterned shirt, is looking directly at the camera. He is in a room with a wall covered in various children's drawings and paintings. The drawings are colorful and abstract, with some featuring faces and figures. The background is slightly out of focus, emphasizing the man in the foreground.

'Het mooie is dat de hersenen een nieuwe route, als die eenmaal is ingeslagen, niet meer vergeten. Een kind dat heeft gefietst, zal het fietsen niet meer verleren. Datzelfde geldt voor aandacht, de ervaring van zuivere schoonheid, verbeelding en creativiteit. Je kunt het een beetje vergelijken met een kind dat bij de geboorte de longen vult met lucht en daarna altijd blijft ademen.'

hersenkundige Mark Mieras

Niet enkel nuttig,
ook gewoon leuk!

gedeelde verwondering

quality time voor het
hele gezin in drukke
tijden

Aanbod PIEP

organisch
groeiend

gevarieerd

voor elk kind

Voor élk kind?

De 7 b's van
toegankelijkheid
(VVSG)

1. **B**ekendheid
2. **B**etaalbaarheid
3. **B**egrijpbaarheid
4. **B**ruikbaarheid
5. **B**eschikbaarheid
6. **B**etrouwbaarheid
7. **B**ereikbaarheid

Aanbod PIEP

gevarieerd

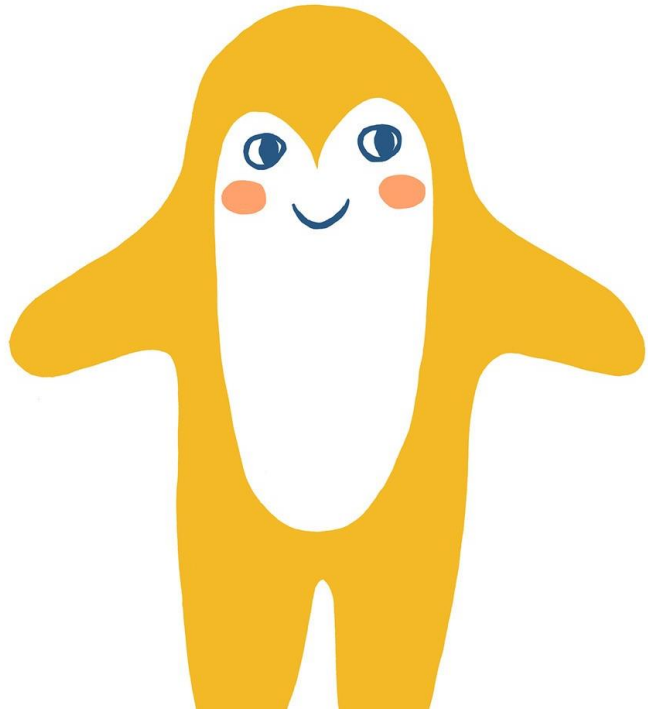
organisch groeiend

voor elk kind

Project
Boekstart
Knuffel gezocht

Wordt vervolgd: Knuffeltocht

Project
kleine prikkels

Project
kleine prikkels

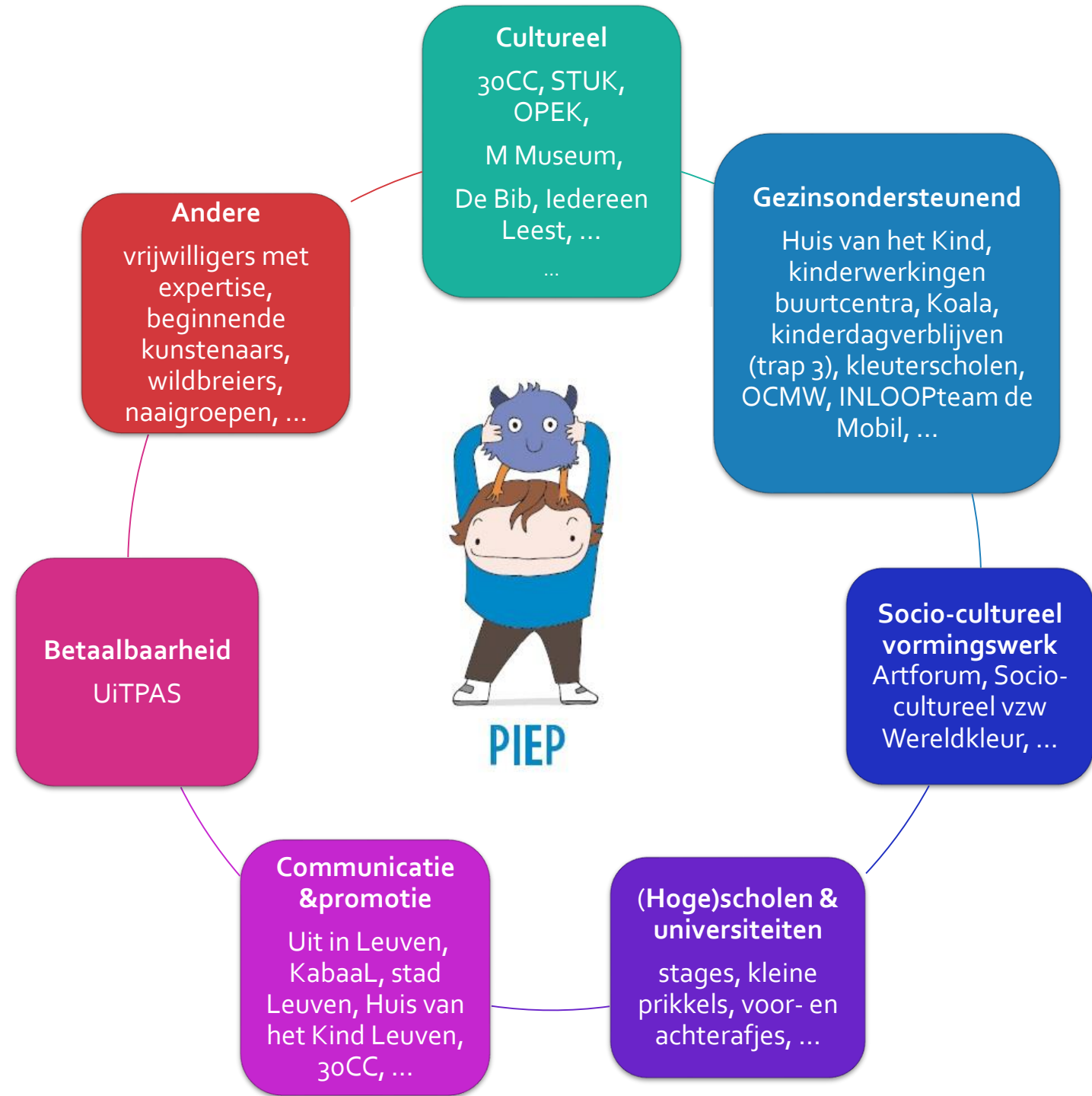

Wie PIEPT mee?

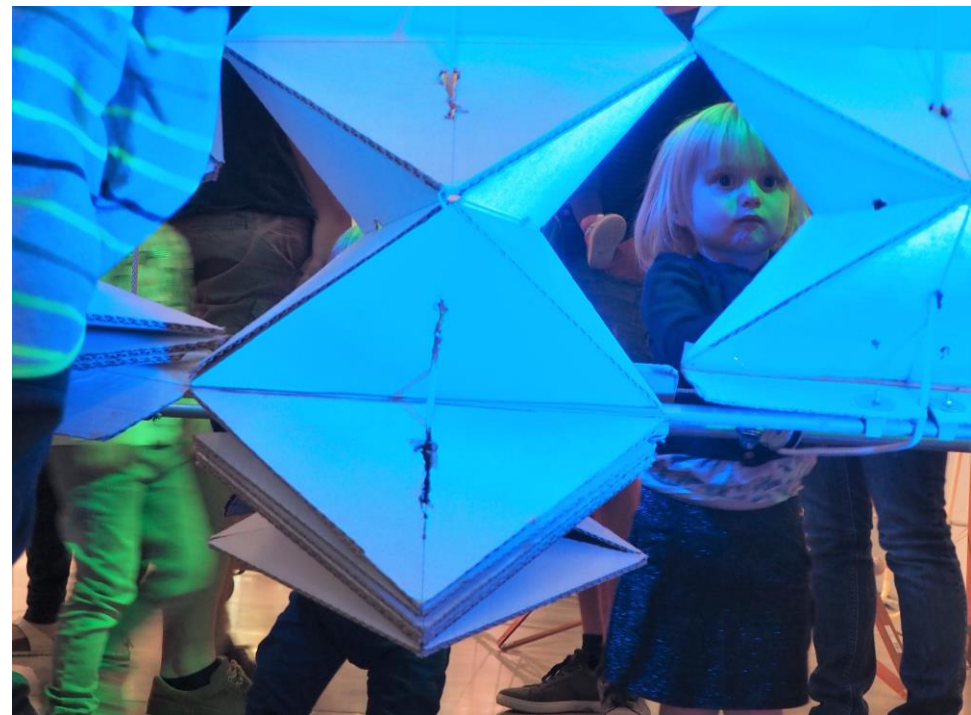
véél lokale partners

groot & klein

meer & minder intensief

Mini
Maatjes
Baas 2018

Mini Maatjes Baas 2019

1. **B**ekendheid
2. **B**etaalbaarheid
3. **B**egrijpbaarheid
4. **B**ruikbaarheid
5. **B**eschikbaarheid
6. **B**etrouwbaarheid
7. **B**ereikbaarheid

VILLA TUUR

HUIS VAN HET KIND

Een korte schets...

Destelbergen

- Oost-Vlaanderen
- Grenst aan: Gent, Melle, Wetteren, Laarne, Lochristi
- +-18 000 inwoners
- 67 verschillende nationaliteiten
- +-4% kansarmoede
- 0-6 jaar = grootste groep kinderen; +- 150 geboortes per jaar

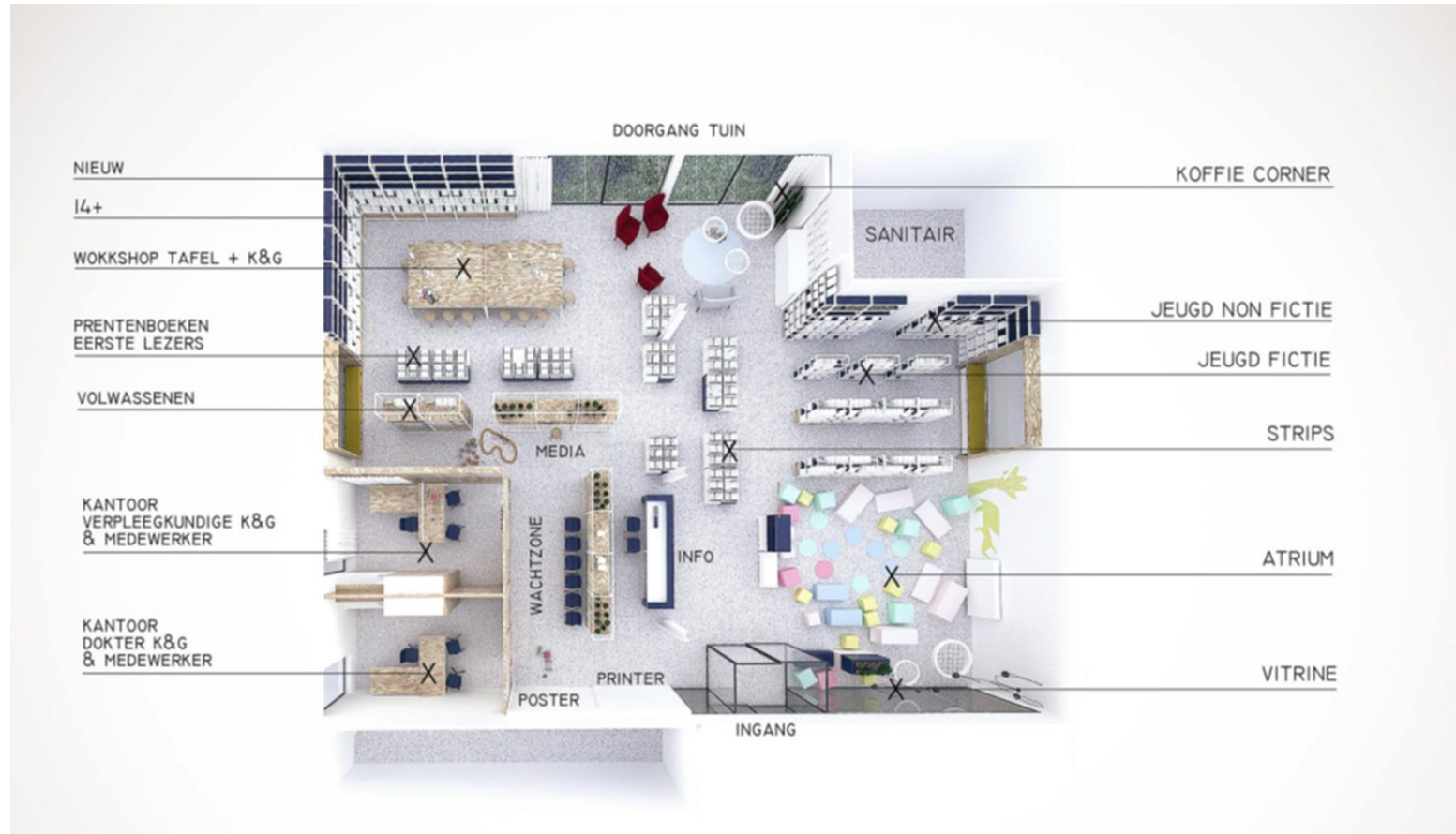
Villa Tuur

= Huis van het Kind Destelbergen gecoördineerd vanuit de gemeente

= een fysieke locatie met de dienst kinderopvang, consultatiebureau van Kind en Gezin en de jeugdbibliotheek

= netwerk van partners met een kind-of jeugdwerking, een samenwerkingsverband

De fysieke locatie

Welzijnsdiensten en culturele activiteiten lopen letterlijk in elkaar over.

Een greep uit het aanbod

Cultuuraanbod voor de allerkleinsten in de reguliere werking

Voorleeskoffers

Voor onthaalouders en
kinderdagverblijven

Uit te lenen via de bibliotheek of
de dienst kinderopvang

Boekstart

Gratis knisperboekje tijdens consult van Kind en Gezin

Omruilbon voor kartonnen boekjes

Vormingsaanbod rond voorlezen

Gratis knisperboekjes uit te lenen met bibliotheekkaart

Voorlezen en knutselen

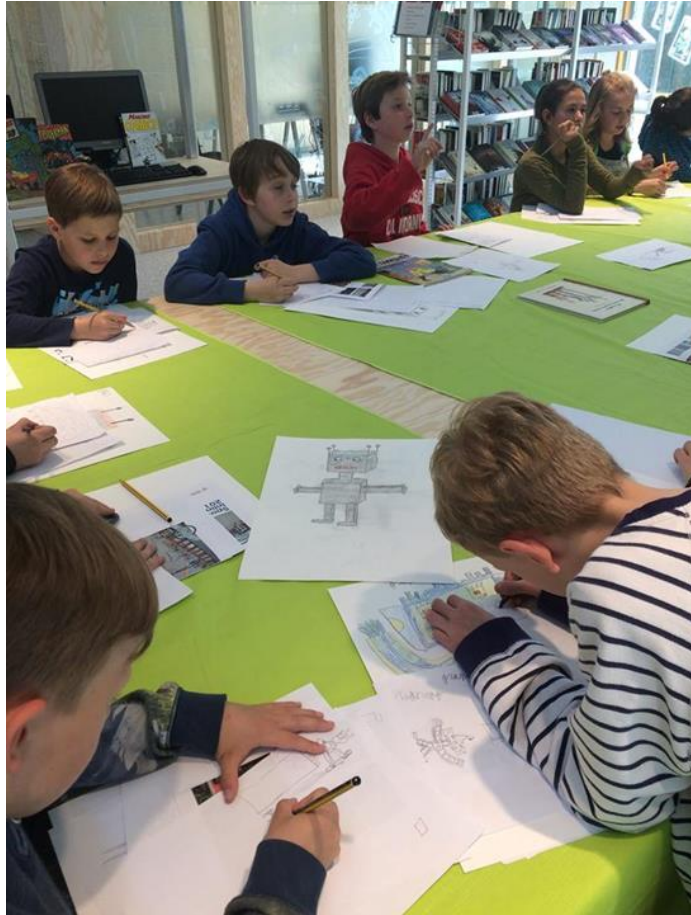
Maandelijks op woensdag van 15u tot 16u

Half uur voorlezen, half uur knutselen in thema van de verhalen

Voraf inschrijven

Ouder + kind

Extra activiteiten

- Workshops striptekenen
- Workshop Pimp your barbie

Openingsweekend

Fabulabus

Theater Bazas

Circus Cat Mila

Buitenspeeldag 2019

Kukulu – Op zee
Leeftijd: 3 -24 maanden
Woe 24 april 14u / 15u15/ 16u30
Inschrijvingen per duo

Leven in 't Park

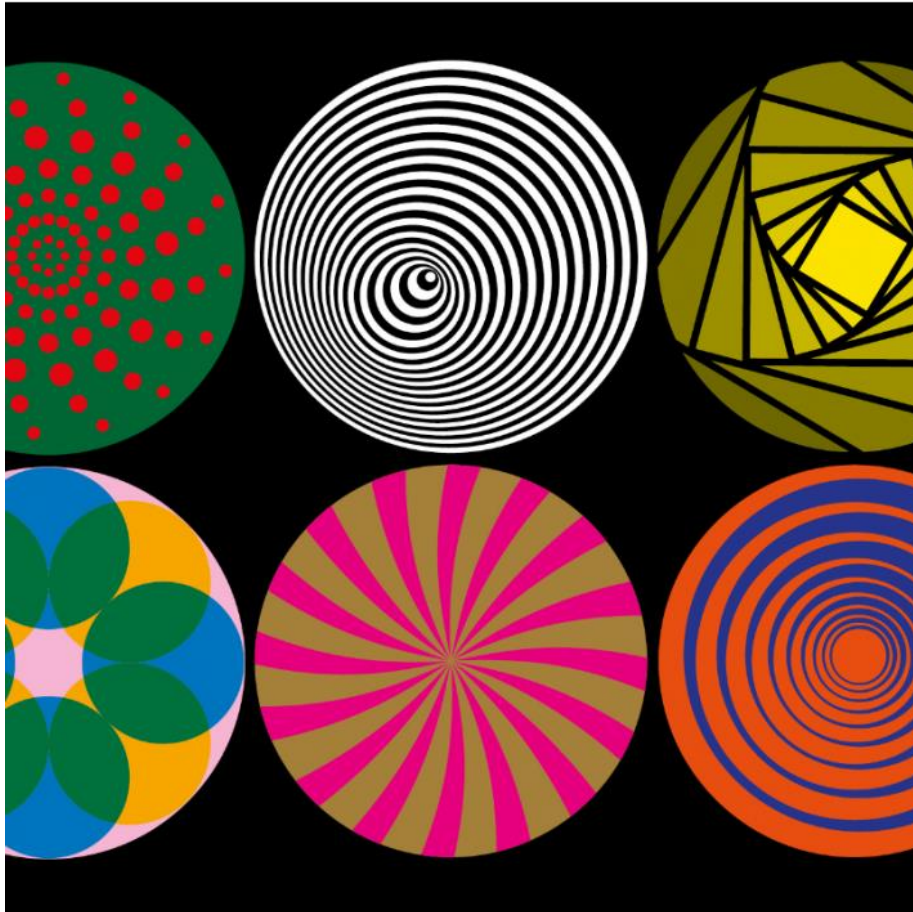
Jaarlijks evenement met tal van activiteiten

Het zomerverhaal van Bobooti

25/08/2019 14u 30

Zonder inschrijving

Kleuterconcert Magiq (Esmée Bos en Bart Voet)

Woensdag 04/12

10u schoolvoorstelling
14u familievoorstelling

6 eur/per persoon of 2 knippen in de
vrijtijdskaart

De 7 B's van toegankelijkheid

Bruikbaarheid

Beschikbaarheid

Betaalbaarheid

Bereikbaarheid

Bekendheid

Begrijpbaarheid

Betrouwbaarheid

- **Bruikbaarheid**

=De mate waarin het aanbod aan de behoeften voldoet, ook van specifieke doelgroepen

-> het is een aanbod voor de allerkleinsten die er vroeger niet was of beperkt was.

-> het is een aanbod die focust op ontmoeting ipv probleemgericht

- **Beschikbaarheid**

= aanbod is gemakkelijk beschikbaar/ wegwerken van administratieve drempels

-> standaard met online inschrijving systeem, soms ook met wachtlijst

- **Betaalbaarheid**

De mate waarin de prijs voor het aanbod een drempel vormt, eventueel ook de 'psychologische kostprijs' of de inspanningen die de gebruiker moet leveren om van het aanbod gebruik te maken.

⇒ 90% van alle activiteiten zijn gratis

- **Bereikbaarheid**

De mate waarin het aanbod fysiek, ruimtelijk en in de tijd toegankelijk is.

=> Activiteiten gaan meestal door in Villa Tuur (gemakkelijk te bereiken met auto of fiets, minder met het openbaar vervoer)/ Er wordt rekening gehouden met het middagdutje/vaak meerdere sessies na elkaar

- **Bekendheid**

= De mate waarin het aanbod bekend is bij de doelgroep.

-> Eerste jaren vooral inzet op bekendheid / gebruik van populaire media en bestaande media (Artyshockbrochure) om het aanbod bekend te maken

- **Begrijpbaarheid**

= De mate waarin informatie over het aanbod begrijpelijk is, zodat de potentiële gebruiker kan beoordelen of het aanbod voor hem of haar bestemd is en de mate waarin er in de hulpen dienstverlening zelf begrijpelijk gecommuniceerd wordt.

- **Betrouwbaarheid**

= De mate waarin de dienstverlener en zijn aanbod als betrouwbaar wordt gepercipieerd door de (potentiële) gebruiker. Dit heeft invloed op de mate waarin er mentale drempels (zoals angst door vooroordelen) bestaan.

-> gemeente is een relatief 'neutrale' aanbieder. Had al een kwalitatieve uitbouw binnen jeugd en cultuur.

Wat kan jij doen?

- Begin kleinschalig
- Ga lokaal
- Informeer en laat je inspireren
 - Website EXPOO.be
 - Tips voor cultuur allerjongsten
- Werkgroepen CJM - K&G
- Kenniswerking publiq

Wat organiseert publiq voor jou rond cultuur voor de allerjongsten?

- **Beluister de podcast met tips & inspiratie van collega's uit het veld:**
<https://www.publiq.be/nl/nieuws/podcast-cultuureducatie-voor-de-allerjongsten>
- **28/1 (Gent) + 3/2 (Mechelen) Inspiratiedagen Schatten van Vlieg mét workshop van VCOK. We hebben die al uitgetest in de bib van Kortenberg met volgende reactie:** *“Ik ben echt van mijn sokken geblazen, wij dachten dat het niet makkelijk was om iets voor die allerjongsten te maken en nu denk ik: eigenlijk is het totaal niet moeilijk. Je moet gewoon even anders denken. Wat valt er hier nu voor die doelgroep te beleven, te ervaren.”*
- **18/3 (Antwerpen) Inspiratiedag cultuureducatie voor de allerjongsten i.s.m. M_HKA:**
Cultuureducatie voor families met kleine babies, hoe pak je dat aan? Ontdek de inspirerende methodiek en de achterliggende filosofie van The experiential colour workshop for babies van het Pori Centre for Children's Culture (Finland).
- **2/4 + 23/6 + 3de datum in najaar (Brussel) Expeditie early arts** -> lerend netwerk, 3 bijeenkomsten, praktijkuitwisseling met collega's uit brede cultuursector

Meer info op [publiq.be](https://www.publiq.be) vanaf midden januari!